SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2865

av Ulrika Westerlund och Ajda Asgari (båda MP)

En bättre narkotikapolitik – för fler räddade liv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över det narkotikapolitiska målet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Polismyndigheten utveckla verktyget rapporteftergift vid ingripande mot personer med beroende eller vid överdostillfällen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningslöst se över lagstiftningen på narkotikaområdet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en ”god samarit”-lag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Missbruk av narkotika är en källa till många allvarliga samhällsproblem. Handeln med narkotika driver kriminaliteten, och missbruket av olika droger skadar och dödar människor, både de som använder narkotika själva och de som finns runtomkring. Det ligger alltså i samhällets intresse att med politiska styrmedel försöka minska skadan.

Bedriver vi då den mest effektiva politiken för att uppnå detta? Det har ifrågasatts av många olika aktörer. Bland annat kan nämnas Narkotikautredningen som i sitt

slutbetänkande *Vi kan bättre!* (SOU 2023:62) föreslog att regeringen skulle överväga att föreslå riksdagen att ändra målet för narkotikapolitiken som helhet från ”ett samhälle fritt från narkotika” till ”ett samhälle med minskade skador av narkotika”. Miljöpartiet menar att detta är ett förslag värt att ta vidare.

Narkotikapolitiskt centrum, NPC, kritiserade i somras *Straffreformutredningen* (SOU 2025:66) för att de valde att inte stärka möjligheten till vårdinriktad påföljd när någon med narkotikaberoende döms för ringa narkotikabrott. NPC förordar inte ”legalisering eller generell avkriminalisering” utan ”smartare påföljder som träffar mer rätt än enbart böter”, skriver de i Dagens Arena. Som exempel nämns Norge där det föreslagits att ”den som har omfattande drogproblematik inte ska bestraffas för sin sjukdom utan istället erbjudas stöd och vård”.

NPC menar att det är ”smart behålla förbudet för personer utan beroende”, eftersom lagar är normerande och att ett förbud därför har betydelse för att personer ska avstå narkotika. Ett förbud ska också bidra till att personer med beroende upptäcks och får stöd eller behandling, menar NPC.

NPC lyfter också Narkotikautredningens förslag att låta Polismyndigheten utveckla verktyget rapporteftergift oftare vid ingripande mot personer med beroende eller vid överdostillfällen. NPC menar att detta skulle få positiva effekter, och konstaterar också att Narkotikautredningen inte hade möjlighet att föreslå ändringar i straffrätten på det sätt som Straffreformutredningen hade. NPC förordar nu att en ny utredning tillsätts, i syfte att ”lägga fram förslag om hur personer med beroendesjukdom i framtiden kan få annan påföljd än böter i form av någon typ av stöd eller behandling”.

Miljöpartiet instämmer i att detta vore en positiv reform, men vill att en ny utredning ska få i uppgift att förutsättningslöst utreda lagstiftningen på narkotikaområdet för att säkerställa att den är effektiv och bidrar till att uppnå målet om ett samhälle där skadorna av narkotikan minskar.

Vid en sådan översyn finns också möjligheten att se över om det finns något lagstiftaren kan göra för att säkerställa att rädslan för rättsliga konsekvenser inte hindrar någon från att larma vid överdos. NPC har föreslagit en ”god samarit-lag”, som innebär straffrihet från ringa narkotikabrott för den som larmar vid en överdos. Miljöpartiet menar att detta också är något som är värt att ta vidare.

Ulrika Westerlund (MP) *Ajda Asgari (MP)*